

בס"ד. מוצאי י"ט כסלו, יום הבהיר, ר"ה לחסידות, תשפ"א

לכב' אנ"ש שי' בק"ק שע"י האיחוד האירופאי
virtual community שב-sichosacademy.org

תזכורת לימי חג החנוכה/ה' טבת ה'תשפ"א

[אסור לפרסמו בשום אופן שהוא על איזה אתר אינטרנט או קבוצת וואצאפ בלי רשות מהח"מ]

הנסיון הראה, שכדאי שכל ערב, הבעה"ב והבעה"ב'סטע יקראו את זה ביחד בכדי להתכונן ליום המחרת כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו' ואדרבה – לגרום שמחת החג.

ויה"ר שנחגוג את חג החנוכה בבית המקדש השלישי.

הרב לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichosonline.org

נא לתלות על המקרר וכיו"ב.

* * *

מה להכין לפני החג:

1. **מנורות חנוכה** (חנוכיות) - גם עבור הילדים (משהגיעו לחינוך¹).
ומובן שיש לדייק שמי שיש לו חנוכי' עם קנים – שיהיו **באלכסון** כשיטת הרמב"ם², ולא בחצי עיגול כפי שהמנורה - להבדיל - בשער טיטוס. וראה השיעור בזה על sichosonline.org מיוסד על לקוטי שיחות חלק כא פ' תרומה, בלינק:
<http://theonlinerabbi.com/sichosonline/kislev-preparing-CHANUKAH>
2. **שמן זית**³ – (לכתחילה) מהודר עם הכשר טוב **ולברר שאינו מזויף**.
3. **פתילות** - צמר גפן⁴ וכיו"ב.
4. **שמשים** – של שעווה⁵. לוודא ששמש א' יותר ארוך עבור ערב שבת קודש. רוב הקופסאות עם השמשים מכילים א' או ב' שמשים יותר ארוכים מהאחרים והם עבור ההדלקה של ערב שבת קודש.
5. **נרות** - עבור המנורות של הילדים (ויותר ארוכים (עכ"פ אחד) לליל שבת).
6. **גפרורים**.
7. **כסף** - לדמי חנוכה עבור הילדים לכל יום של חנוכה (כולל שבת שנותנים אותם לפני השבת או במוצאי שבת קודש/ביום ראשון)⁶.
8. [בנוגע ל(התוכן הפנימי של) "**מתנות**" לחנוכה עבור הילדים – ראה ספר השיחות תשמ"ז ע' 179-177 וע' 189-188].
9. **רכיבים עבור לאטקעס (ולביבות)** - הרכיבים הנצרכים לעשיית לאטקעס/לביבות וסופגניות (קמח, ביצים, שמן⁷, תפוח-אדמה, ריבה וכו'). ויש נוהגין לאכול מאכלי חלב⁸.
10. **סביבונים**⁹.
11. **פרסומי ניסא**: לסדר עבור המשפחה לאיזו **הדלקה פומבית**¹⁰ ילכו במשך ימי החנוכה.
12. **מבצע חנוכה**: לסדר איפה המשפחה תלך למבצע חנוכה.

¹ הגהת הרבי בכמה מקומות. ולדוגמא על ההודעה של מבצע חנוכה בתשל"ד, על הרדיו, מיום 12/8/74 ועוד

² ראה לקו"ש חכ"א ע' 169 הערה 44.

³ שו"ע אדה"ז סרס"ד סי"ב.

⁴ קיצור שו"ע סקל"ט ס"ד

⁵ לוח כולל חב"ד.

⁶ ספר השיחות תשמ"ח ע' 163.

⁷ ראה ספר השיחות תשנ"ב ע' 196.

⁸ ראה בהשלמה לשו"ע אדה"ז סימן תע"ר (משו"ת דברי נחמ"י). בהוצאות החדשות נדפס בחלק ד ע' תפד.

⁹ ראה לקו"ש ח"ב ע' 33. התועדויות תשמ"ז ח"ב ע' 185. ספר השיחות תשמ"ח ע' 360. ועוד.

¹⁰ ספר השיחות תשמ"ז ע' 190.

במשך ימי החנוכה:

1. **תחנון:** אין אומרים תחנון¹¹ מתפלת המנחה דערב חנוכה (יום חמישי - כד כסלו), עד אחרי חג החנוכה (מנחה של ג' טבת – עש"ק).
2. **ועל הניסים:** מוסיפים "ועל הניסים" בתפלת העמידה ובברכת המזון.
* אין לדלג לכתחילה ועל הניסים כדי שיוכל לענות קדושה ומודים¹².
- * **שכח ועל הניסים בתפלת העמידה:** אם נזכר לפני שאמר (ברוך אתה) "ה'" של "הטוב שמך ולך נאה להודות" חוזר ואומר "ועל הניסים", אבל אם נזכר אחרי שאמר "ה'" אינו חוזר¹³.
- * **שכח ועל הניסים בברכת המזון:** אם נזכר לפני שאמר "ה'" של ברכת "על הארץ ועל המזון" חוזר ל"ועל הניסים". אבל אם נזכר אחרי שאמר "ה'" של הברכה, אז כשמגיע ל"הרחמן הוא יזכנו" (ובשבת – אחרי "הרחמן הוא ינחילנו וכו'"). ובר"ח – אחרי "הרחמן הוא יחדש וכו'") אומר "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיהו וכו'"¹⁴.
3. **הלל:** בשחרית מוסיפים הלל שלם. [אבל – ר"ל – מתפלל כרגיל לפני העמוד, אבל בהלל מישוהו אחר ניגוש ובסוף ההלל האבל חוזר להעמוד ואומר החצי-קדיש שאחרי ההלל וממשיך התפילה].
4. **צדקה:** נוהגין להרבות בצדקה בימי חנוכה¹⁵.
5. **דמי חנוכה:**
 - * מה טוב לתת לילדים (אפי' המבוגרים והנשואים)¹⁶ בכל יום מימי חנוכה. [האדמו"ר הי' נותן כליל נר הרביעי או החמישי¹⁷].
 - * ביום (ד' או) ה' דחנוכה – בהוספה.
 - * עבור יום השבת נותנים או בערב שבת או ביום ראשון¹⁸.
 - * נותנים גם במוצש"ק, ולא להנזהרים שלא לתת כסף במוצש"ק, מדברים ע"ז ויקבלו ביום ראשון בבוקר¹⁹.
6. [בנוגע ל(התוכן הפנימי של) "**מתנות**" לחנוכה עבור הילדים – ראה ספר השיחות תשמ"ז ע' 179-177 וע' 189-188].
7. **לאטקעס אווענט:** הרביים היו עושים בא' מלילות חנוכה כעין פארבריינגען עם בני הבית, ונקרא "לאטקעס אווענט"²⁰.
8. **סביבון:** נוהגין לשחק ב"סביבון"²¹.
9. **התוועדויות:** נוהגים להשתתף בהתוועדויות חסידיות²².
10. **ריבוי בסעודה ושמחה:** מרבים בסעודה ושמחה בימי חנוכה.

ההדלקה (בבית)

1. מקומה:

- א. מניחים המנורה על כיסא²³ וכדומה ובאופן שהלהבה תהי' למעלה מג' טפחים (24 סמ. לערך 10 אינטש) ולמטה מי' טפחים (80 סמ. לערך 32 אינטש)²⁴.
- ב. מניחים²⁵ אותה בחלל פתח החדר ממול המזוזה (הר"ת של "מזוזה ימין חנוכה שמאל" הם משי"ח²⁶).
- ג. אין מדייקים אם הנרות מונחים לכיוון דרום וצפון או ממזרח למערב²⁷.
- ד. **רק אם אפשרי (בטיחות!) – כדאי שהילדים ידליקו בדלת שליד הדרם²⁸.**
- ה. **בשום פנים ואופן אין להשאיר אש דולקת בלי השגחה צמודה!**

¹¹ סידור אדמו"ר הזקן.

¹² ספר המנהגים ע' 71.

¹³ לוח כולל חב"ד.

¹⁴ סידור אדמו"ר הזקן.

¹⁵ ספר המנהגים ע' 71.

¹⁶ ראה ספר השיחות תשמ"ז ע' 189.

¹⁷ ספר המנהגים ע' 71.

¹⁸ ספר השיחות תשמ"ח ע' 163.

¹⁹ ראה התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 24 שאולי יש להמנע מלתת במוצש"ק, ולהבטיח לילדים שיקבלו מחר. ובהתוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 91 שאלה הנוהגים שלא לתת כסף במוצאי שבת... אפשר לשוחח אודות הנתינה במוצאי שבת, ולתת בפועל ביום ראשון בבוקר. עיי"ש.

²⁰ היום יום כ"ח כסלו.

²¹ ראה שיחת י"ט כסלו תשמ"ב (התוועדויות ח"ב ע' 545) ועוד.

²² ראה התוועדות פ' וישב תשל"ז ס"א. נר ה' דחנוכה תש"מ. ש"פ וישב תשנ"ב (ע' 429). **ועוד**

²³ ספר המנהגים ע' 70.

²⁴ בשו"ע (הל' חנוכה סתרע"א ס"ו) כתוב: מניחו למעלה משלושה טפחים ומצוה להניחו למטה מעשרה טפחים, ואם הניחו למעלה מעשרה טפחים יצא. ובספר המנהגים (ע' 70) מוסיף: ואין מדייקים שיהי' למעלה משבעה טפחים או בסמוך לג' טפחים.

²⁵ ספר המנהגים ע' 70.

²⁶ אור לשמים להר"מ מאפטא ע' שמג. **ועוד**

²⁷ ספר המנהגים ע' 70.

²⁸ ספר השיחות תשמ"ח ע' 162.

2. זמנה:

- א. מדליקים בין מנחה למערב²⁹ (אחרי השקיעה - חוץ מעש"ק ומוצש"ק – ראה לקמן).
- ב. מ"מ, אם הגיע הלילה ועדיין לא הדליקו הנרות יש להדליקן אחרי תפלת ערבית. [ולהעיר, שראינו כו"כ פעמים שהרבי הגיע מהאוהל³⁰ וכו' והתפללו מנחה ותפלת ערבית ואח"כ הרבי נסע הביתה והדליק וכו'].
- ג. ההולכים לאכול אצל אחרים צריכים להדליק בביתם הם.

3. אופנה:

- א. מדליקים בחגירת אבנט, אבל בכובע ולבושים הרגילים³¹.
- ב. את הנרות מכינים בימינה של המנורה, ולכן, בלילה הראשון מדליקים הנר שבצד ימין של המנורה, בלילה השני מדליקים הב' נרות מצד ימין המנורה וכן הלאה. אבל **ההדלקה** היא משמאל לימין – דהיינו שמתחילים משמאל והולכים לכיוון ימין, פירוש שמתחילים להדליק מהנר **החדש** והולכים לכיוון ימין³².
- ג. השמש מקומו גבוה משאר הנרות³³.
- ד. הרביים לא היו משתמשים כל יום בפתילות חדשות [והחליפום רק לפי הצורך³⁴].
- ה. בערב הראשון, מברכים ג' ברכות (להדליק נר חנוכה, שעשה ניסים, שהחיינו). בשאר הלילות מברכים רק ב' ברכות (להדליק נר חנוכה, שעשה ניסים)³⁵.
- ו. התחלת הדלקת הנרות לאחר סיום כל הברכות³⁶.
- ז. אחר שהדליקו **כל** הנרות אומרים הנרות הללו³⁷.
- ח. נוהגים להתעכב ליד הנרות כחצי שעה (לבד מעש"ק)³⁸. אדמו"ר הרש"ב הי' עוסק בתורה סמוך לנרות (באופן המותר, דהיינו שלא להשתמש באורן וכו').
- ט. מדייקים שידלקו הנרות חמישים מינוט לכל הפחות. אם הנר נכבה תוך זמן זה, חוזרין ומדליקין אותו (בלי ברכה – כמובן)³⁹.

4. בשעת שהנרות דולקים:

- א. הנשים אינן עושות מלאכות (כמו אריגה, טווי', תפירה, כיבוס וגיהוץ, ומובן שמותר לאפות ולבשל וכו'⁴⁰). לאחר ה-50 מינוט מותר, אבל שלא כנגד הנרות. וגם ביום ראשון ושמיני⁴¹.
- ב. אחרי ההדלקה אין להזיז את המנורה עד לאחר ה-50 מינוט, ואז מותר להזיזה אפילו אם הנרות עדיין דולקים⁴².

[ההדלקה בבית הכנסת:

- * לסדר שתפלת המנחה בבית הכנסת תהי' באופן שההדלקה היא לאחר פלג המנחה⁴³ (ראה בלוח המקומי).
- * ההדלקה בבית הכנסת היא בתפלת המנחה, אחר קדיש תתקבל ולפני אמירת עלינו לשבח⁴⁴.
- * הש"ץ המדליק יכול לברך בבית הכנסת ואח"כ בביתו, אבל ביום הראשון יאמר שהחיינו בבית רק אם מוציא אחרים י"ח בביתו⁴⁵.
- * הנרות דולקים גם בשעת תפלת ערבית (ולכן אין לכבותם אחרי תפילת המנחה), וצריך להדליקם גם עבור תפלת שחרית, בלי ברכה⁴⁶.

²⁹ ספר המנהגים ע' 70.

³⁰ ראה התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 90 הערה 22.

³¹ ספר המנהגים ע' 70.

³² ספר המנהגים ע' 70.

³³ ספר המנהגים ע' 70.

³⁴ בספר המנהגים ע' 71 מביא ב' דעות ובהתוועדות פ' וישב תשט"ז כתוב כבפנים.

³⁵ סידור אדמו"ר הזקן.

³⁶ ספר המנהגים ע' 70.

³⁷ סידור אדמו"ר הזקן.

³⁸ ספר המנהגים ע' 71.

³⁹ ספר המנהגים ע' 71.

⁴⁰ ראה הנסמן בפסקי תשובות סתע"ר ס"ב.

⁴¹ ספר המנהגים ע' 71.

⁴² ספר המנהגים ע' 71.

⁴³ ראה ר"ד נר ג' דחנוכה תשכ"ג (שיחות קודש ע' 401).

⁴⁴ כך נוהגים ב-770 גם בפני הרבי כמובן.

⁴⁵ לוח כולל חב"ד.

⁴⁶ לוח כולל חב"ד. ולהעיר מספר השיחות תש"נ ע' 193 הערה 81 ש"כדאי שתהי' מנורה דלוקה בביהכ"נ... במשך כל המצת לעת, אם אין חשש כלל שישחקו התינוקות!"

ערב שבת, שבת, מוצאי שבת

תפלת המנחה בערב שבת: צריכים לתכנן: 1. שתפלת המנחה תהי' יותר מוקדמת, 2. אבל שהדלקת הנרות תהי' אחרי פלג המנחה. 3. וגם שהדלקת נרות חנוכה תהי' זמן מה לפני זמן הדלקת נרות שבת, בכדי שלא לאחר הדלקת נר שבת.

הסדר: מנחה (בהקדמת הודו ופתח אליהו), הדלקת נרות חנוכה, הדלקת נרות שבת⁴⁷.
 * אם נהי' מאוחר ואין זמן להתפלל מנחה לפני הדלקת הנרות, ידליקו הנרות ואח"כ יתפללו מנחה⁴⁸.
 * להכין בפמוט מספיק שמן שידלוק 50 מינוט אחרי השקיעה⁴⁹.
 * להשתמש בשמש הכי ארוך שבקופסא, כי רוב הקופסאות עם השמשים מכילים שמש אחד או שנים יותר ארוכים מהאחרים עבור ההדלקה של ערב שבת.
 * כמו"כ לוודא שנרות הילדים (לכה"פ אחד) הוא ארוך מספיק להדליק עד 50 מינוט אחרי השקיעה.
 * לא מתעכבים חצי שעה ליד הנרות כבשאר הימים⁵⁰.

*** בשבת אסור לטלטל הכיסא וכיו"ב שעלי' מונחת המנורה אפילו אחרי שכבו הנרות.** ולכן אם מוכרח הדבר לטלטל (אחרי שהנרות כבו) אז: אם המנורה היא על מגש, אז צריך להניח על המגש לפני השבת חלה שיאכלוה בשבת או גביע חשוב שישתמשו בו בשבת (ואז המגש נהי' בסיס לדבר האסור והמותר) ולא אחרי שכבו הנרות, מותר לטלטל את המגש למקום אחר והכיסא מתפנה. אם המנורה עצמה על הכיסא, אז שמים את החלה או הגביע על הכיסא ואז כשהנרות כבו יכולים להזיז את הכיסא⁵¹.

התפילות בשבת קודש (מברכים) בבית הכנסת:

תהילים: לפני התפילה אומרים כל התהילים כמו בכל שבת מברכים.
בשחרית⁵²: אומרים הלל שלם, קדיש תתקבל, שיר של יום, קדיש יתום, מוציאין ב' ספרי תורה בס"ת הא' קורין ז' עליות בפרשת וישב, (שמים הס"ת השני על הבימה ואומרים) חצי קדיש, ובס"ת הב' קוראים (מפטיר) בפ' נשא ביום השני, הפטרה רני ושמחי מברכים חודש שבת ביום הרביעי. המולד הוא ביום ג' לפנות בוקר שעה 4, 51 דקות 21 חלקים. אין אומרים אב הרחמים. **במנחה:** אין אומרים צדקתך.

במוצאי ש"ק

* **הסדר בבית הכנסת**⁵³: מעריב (אתה חוננתנו, ועל הניסים), הדלקת הנרות (לפני עלינו לשבח כרגיל), הבדלה.
 * **הסדר בבית**⁵⁴: הבדלה, הדלקת נרות חנוכה, ויתן לך.

יום רביעי, ראש חודש טבת

1. **ההוספות בתפילות וברכת המזון:** לא לשכוח להוסיף (בנוסף ל"ועל הניסים", גם) יעלה ויבוא בתפלות ערבית שחרית ומנחה, ובברכת המזון.
2. [גם בחנוכה, אבל (ר"ל) אינו מתפלל לפני התיבה בר"ח⁵⁵].
3. אומרים הלל שלם (כמו בכל ימי חנוכה). קדיש תתקבל. שיר של יום, ברכי נפשי. קדיש יתום.
4. **קריאת התורה:** מוציאים שני ספרי תורה: בספר תורה הראשון קוראים ג' עליות בפרשת ר"ח (כהן עד "רביעיית ההיין". לוי עד "ונסכה". לישראל מ"ו ובראשי חדשיכם"). אין אומרים קדיש. (י"א שמים הס"ת השני על הבימה ליד הראשון ו) עושים הגבהה על הספר הראשון. בס"ת השני קוראים לרביעי בפ' נשא "ביום השישי וגו'". אין מניחים שוב הס"ת הראשון על הבימה אצל השני אלא אומרים חצי קדיש רק על הס"ת השני. הגבהה. אשרי ובה לציון. יהללו. (תפילין דרבינו תם) וממשיכים למוסף כמו בכל ר"ח.

⁴⁷ ספר המנהגים ע' 71.

⁴⁸ דרך החיים סימן קפז ס"ג.

⁴⁹ לוח כולל חב"ד.

⁵⁰ ספר המנהגים ע' 71.

⁵¹ ראה שבח המועדים פס"ח ס"ו. **ועוד.** ולהעיר שמותר לטלטל את הכסא עם המנורה שעליו (אחרי שכבו הנרות) אם צריך למקום הכסא או זקוק לכסא במקום אחר, אבל אסור לטלטלו אם כוונתו היא רק שהילדים לא ישברוה. ואם הוא זקוק למקום הכסא אף אם כוונתו היא כדי שלא תישבר המנורה – מותר. עיי"ש בארוכה. אבל ראה בפ"ת סרע"ז סעיף י ובהערה 97 ושם מסיק שיטלטלו כלאחר יד או להזיזו ברגלו. וילע"ע.

⁵² לוח כולל חב"ד.

⁵³ ספר המנהגים ע' 71.

⁵⁴ ספר המנהגים ע' 71.

⁵⁵ ספר המנהגים ע' 36.

זאת חנוכה

* אם עושים כינוס ברוב עם וכו' **ביום** זאת חנוכה, מדליקים נרות חנוכה **בלי ברכה**⁵⁶.

רמז יפה לחנוכה: נ'ג'ה'ש' בגימטריא משיח⁵⁷. נ'ג'ה'פ' בגימטריא מנחם.

ה' טבת

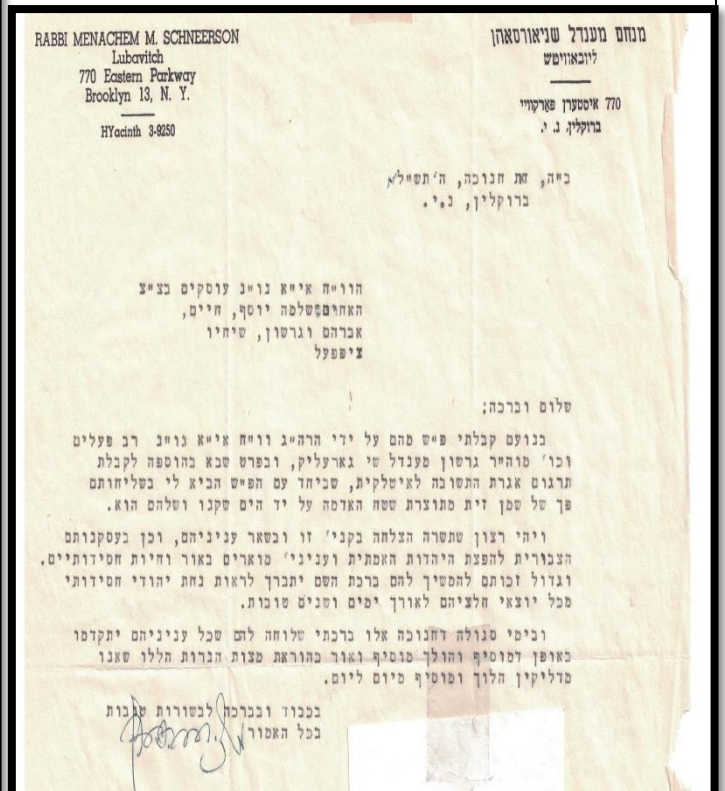
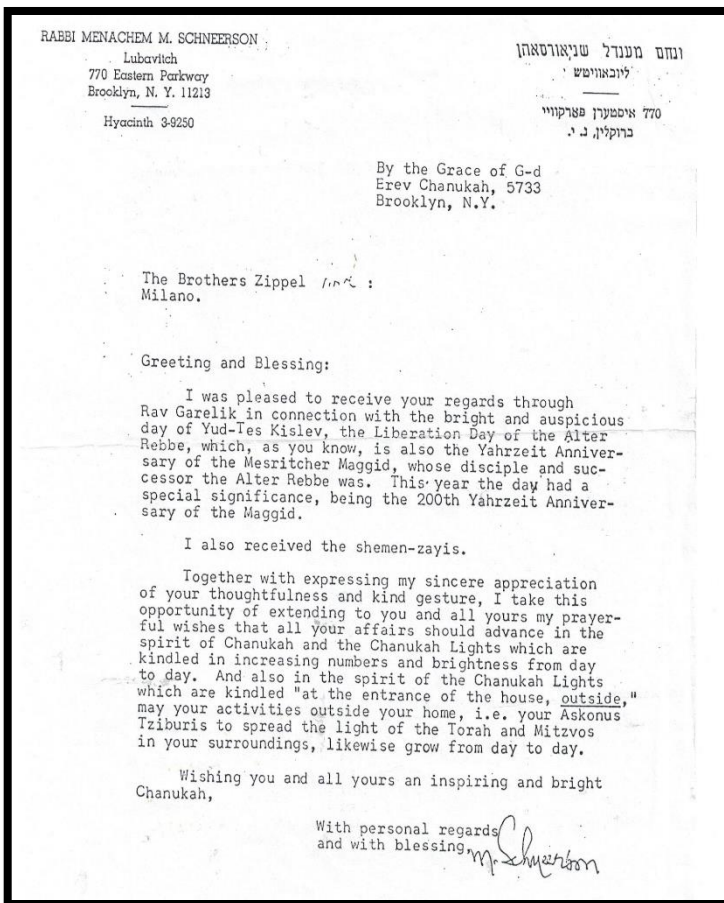
* היום בו "דידן נצה" באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש⁵⁸. הרבי הכריז על יום זה כיום סגולה ועת רצון⁵⁹.
* יש לעורר אודות **רכישת** ספרים, **הלימוד** בספרים, שהמוכרי ספרים יעשו **הנחות** על ספרים וכו'⁶⁰.

ושנזכה לראות את מלכנו מדליק את המנורה בבית המקדש השלישי עוד בחנוכה זה ממ"ש.

בברכת חודש הגאולה וחנוכה שמח ומאיר ומזהיר בבית המקדש השלישי!

הרב לוי יצחק גרליק
sichosacademy.org

נ.ב. במענה לשאלת רבים: מצורף בזה שני מכתבים (מתוך כמה), שהרבי שלח אישור בקשר להשמן-זית שנשלח מאיטליא ("משמני הארץ יהי מושבך"), לחצר המלוכה, עבור חג החנוכה. ברוב השנים זה הגיע מזיתים שגדלו על שטח שהי' שייך למשפחת ציפל הידועה, ולאחרי שהשטח הזה נמכר, השמן זית נוצר מזיתים שצמחו בקרקע השייך ל"מרכז לעניני חינוך" באמאירע באיטליא.

⁵⁶ מוצאי זאת חנוכה תשל"ד שיחה ג.
⁵⁷ אמרי פינחס (לר' פינחס קאריצער) שער החנוכה סימן סז. ועוד.
⁵⁸ ראה ספר השיחות תנש"א ע' 206 ועוד.
⁵⁹ שיחה ה' טבת תשמ"ח. ועוד.
⁶⁰ ראה בשיחות של ה' טבת (והימים הסמוכים לזה) משנת תשמ"ז ואילך.